

מצוה י שהזהירנו מנטות אחר ע"ז ומהתעסק בספוריה, רוצה לומר בזה העיון ברוחניות, כלומר הכוכב פלוני ירד על תאר כך ויעשה כך והפלוני יקטירו לו ויעמדו לפניו על תאר כך ויעשה הדבר הפלוני ומה שילך על הדרך הזה, כי המחשבה באלו הדברים והעיון באלו הלשונות הוא מה שיעורר האדם לבקש אותם ועבודתם, והכתוב אשר הזהירנו מזה הענין הוא אמרו אל תפנו אל האלילים. ולשון ספרי אם פונה אתה אחריהם אתה עושה אותם אלהות. ושם אמרו רבי יהודה אומר אל תפנה לראותם, אפילו להסתכל צורת הצלם הנראית והמחשבה בעשיתה אינו מותר כדי שלא יתעסק חלק הזמן בחלק ממנה. ובפרק שואל אדם (דף קמ"ט) אמרו כתב המהלך תחת הצורה ותחת הדיוקנאות אסור לקרותו בשבת ודיוקנא עצמה אפילו בחול אסור להסתכל בה משום שנאמר אל תפנו אל האלילים מאי תלמודא א"ר יוחנן אל תפנו אל מדעתכם. וכבר נכפלה האזהרה בזה הענין בעצמו רוצה לומר באיסור מחשבה בע"ז, והוא אמרו יתעלה השמר לכם פן יפתה לבבכם רוצה לומר כי כשתעמיק לבך לחשוב בה יהיה מביא אותך לסור מן הדרך ולהתעסק בעבודתה. ואמר גם כן בזה הענין בעצמו ופן תשא עיניך השמימה, כי לא בא להזהיר האדם (ראשונה) שלא לראות אותם בעיניו, ואמנם הזהיר מן הענין במה שיתיחס אל עבודתם בעיון הלב. וכן אמר פן תדרוש לאלהיהם יזהיר מלדרוש איכות עבודתם אע"פ שלא יעבדם שזה כולו מביא לטעות בהם. ודע שהעובר על זה חייב מלקות. וכבר התבאר בסוף פ"ק (מעירובין דף י"ז:) על מה שאמרו לוקים על עירובי תחומין ושמו ראיית זה אמרו אל יצא איש ממקומו, והקשה אחד ואמר ואיך ילקה מלקות על אזהרה במלת אל ולא באה האזהרה במלת לא, והשיבו על צד הקושיא וכי כל מה שיבא במלת אל אין לוקין עליו אלא מעתה אל תפנו אל האלילים ה"נ דלא לקי, הנה הורה כי לאו זה לוקין עליו. (קדושים תהיו, שם פ"ב):

מצוה מז הזהירנו שלא לתור אחר לכבנו עד שנאמין דעות הפך הדעות שחייבתנו התורה אבל נקצר מחשבותינו ונשים להן גבול נעמוד אצלו, והוא מצות התורה ואזהרותיה. והוא אמרו ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. ולשון ספרי אחרי לבבכם זה מינות כענין שנאמר ומוצא אני מר ממות את האשה וגו' ואחרי עיניכם זה זנות כענין שנאמר ויאמר שמשון לאביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני, רוצה לומר המשך אחר התאוות הגשמיות והתעסק המחשבה בהן. (שלח לך, מדע הלכות ע"ז וחקות העכו"ם פ"ב):

מצוה ס שהזהירנו מנקוב השם הגדול יתעלה ממה שיאמרו המינים עלוי רב. והוא ענין שיכנו אותו בברכת השם יתעלה. אמנם העונש לעובר על לאו זה הנה הוא מבואר בתורה שיסקל. והוא אמרו יתעלה ונוקב שם ה' מות יומת רגום ירגמו בו כל העדה. ואמנם האזהרה הנה לא באה בכתוב הזה האזהרה מיוחדת בזה הענין לבדו, אלא באה האזהרה כוללת ענין זה וזולתו, והוא אמרו אלהים לא תקלל. ובפירוש אמרו על שם המיוחד במיתה ועל שאר כנויין באזהרה. ובמכילתא אלהים לא תקלל ליתן לא תעשה על ברכת השם, והתבארו משפטי מצוה זו בששי מסנהדרין. ודע שהיות המין הזה מהאזהרות כולל שני דברים או שלשה אינו מחוייב שיהיה ממין לאו שבכללות, בעבור שהכתוב

באר העונש בכל ענין, וידענו בהכרח שכל ענין מהם מוזהר ממנו שהוא מצות לא תעשה, ובעבור היות העיקר בתורה לא ענש אלא אם כן הזהיר, נחפש אחר האזהרה בהכרח, ופעמים יצא בהיקש ופעמים יהיה בכלל דבר אחר כמו שבארנו בשרש י"ד, ואמנם יהיה לאו שבכללות כשלא ימצא לנו בשום מקום ענין מהענינים שהזהיר ממנו אלא מן הלאו, והוא כמו שבארנו בשרש הט', אמנם כשתקדים לנו הידיעה בהיותנו מוזהרין מן הדבר ההוא, וזה כאמרו מי שעשה כך יעשה לו כך לא נקפיד אם היתה האזהרה בבאור או היתה באחד משני דרכים אלו היתה בפרט או בכלל, ודע זה. (ואלה המשפטים, אמור, מדע הלכות ע"ז וחקות העכו"ם פ"א):

מצוה ו' שהזהירנו מעבוד ע"ז אפילו זולת הארבעה מינין הקדומים, אבל בתנאי שתהיה העבודה כדרכה, רוצה לומר שיעבוד אותה במה שהוא דרך אותו הנעבד שיעבד בו, כמו שיפעור עצמו לפעור או יזרוק אבן למרקוליס. והוא אמרו יתעלה באזהרה מזה לא תעבדם. ולשון מכילתא לא תשתחוה להם ולא תעבדם לחייב על העבודה בפני עצמה, ולכן מי שיזרוק אבן לפעור או יפעור למרקוליס אין זה חייב כי אין זה דרך עבודתה מפני אמרו יתברך איכה יעבדו וגו' והעובר על לאו זה חייב במזיד סקילה וכרת ובשוגג קרבן. וכבר התבאר משפטי מצוה זו במסכת (סנהדרין דף ס"ד): ושם אמרו שלש כריתות לע"ז אחת כדרכה ואחת שלא כדרכה ואחת למולך, רוצה לומר כי מי שיעבוד אי זה ע"ז שיהיה באחת מן העבודות הנה הוא חייב כרת ובתנאי שיעבוד אותה כדרכה, כלומר בדבר שדרכה שתעבד בו כמו פוער לפעור וזורק אבן למרקוליס ומעביר שער לכווש. וכן מי שעבד באחת מארבע עבודות לאיזה נעבד שיהיה מהם הנה הוא חייב כרת ואף על פי שאין דרך עבודתה בכך כמו אילו הקריב לפעור או השתחוה למרקוליס, וזהו שלא כדרכה, והכרת השלישית במי שהעביר מזרעו למולך כמו שאבאר. (וישמע יתרו, מדע הלכות ע"ז וחקות העכו"ם פרק ג')

מצוה ה' שהזהירנו מהשתחוות לע"ז. והוא אמרו יתברך לא תשתחוה להם, והוא מבואר שאמרנו ע"ז נרצה בו כל מה שיעבד זולת האל. ואין הכונה איסור השתחואה לבדה לא זולתה, אמנם זכר דרך אחד מדרכי העבודה רוצה לומר ההשתחוויה, וכן אנחנו מוזהרים מהקריב להם ולנסך ולקטר, ומי שעבר על אחד מאלו והשתחוה או הקריב או נסך או קטר חייב סקילה. ולשון מכילתא זוכה לאלהים יחרם עונש שמענו אזהרה מנין תלמוד לומר לא תשתחוה להם ולא תעבדם זביחה בכלל היתה ויצתה ללמד מה זביחה מיוחדת שכיוצא בה עובדים לשמים וחייבים עליה בין שהוא עובדו בין שאינו עובדו, אף כל שכיוצא בו עובדים לשמים חייבין עליו בין עובדו בין שאינו עובדו. וענין המאמר זה, כי אלו הארבעה מינין מן העבודה, והם ההשתחוויה והנסוך והזביחה והקטר שבהם נצטוינו שנעבוד האל יתברך, כל מי שיעבוד ע"ז באחת מהם חייב סקילה אף אם היה זה הנעבד אין דרכו שיעבד באחד מהן, והוא שקראוהו שלא כדרכה, רוצה לומר שאפילו עבד אותה שלא כדרך עבודתה אחר שעבדה באחד מאלו חייב סקילה כשיהיה מזיד, והוא בכרת אם לא ידעו בית דין או לא יעשו בו העונש, ואם היה שוגג יקריב קרבן, וכן כשקבלו עליו באלוה באיזה דבר שקבלו עליו חייב. וכבר נכפלה אזהרה זו רוצה לומר איסור עבודתם באחד מאלו הארבעה מינין ואפילו שלא כדרכה. והוא אמרו יתעלה ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים.

ולשון ספרי אין שעירים אלא שדים. ובגמרא (זבחים דף ק"ו) נתבאר שלא זו אמנם הוא בשוחט לע"ז אפילו לא תהיה השחיטה דרך עבודתה. אמרו מנין לזובח בהמה למרקוליס שהוא חייב שנאמר ולא יזבחו עוד אם אינו ענין לכדרכה דכתיב איכה יעבדו הגוים האלה תנהו ענין לשלא כדרכה, והעובר עליו אם יהיה מזיד בכרת וסקילה כמו שאמרנו, ובשוגג יקריב קרבן. ולשון התורה זובח לאלהים יחרם. וכבר התבאר דיני מצוה זו בפרק שביעי מסנהדרין. (וישמע יתרו, מדע הלכות ע"ז פ"ג):

מצוה ב שהזהירנו מעשות ע"ז לעבוד, ואין חלוק בין שעשאה בידו בין שיצוה לעשותה. והוא אמרו יתברך לא תעשה לך פסל וגו'. ומי שעבר על לאו זה חייב מלקות, רוצה לומר לאו עשיית ע"ז ואף על פי שעשאה לו זולתו במצותו ואפילו לא עבד אותה. (וישמע יתרו, מדע הלכות ע"ז וחקות העכו"ם פ"ג):

מצוה ג שהזהירנו מעשות ע"ז לזולתנו כדי שיעבוד אותה ואפילו היה מי שיצוה אותו לעשותה עכו"ם. והוא אמרו יתעלה אלהי מסכה לא תעשה לך. ולשון ספרי לא תעשה אפילו לאחרים ושם נאמר העושה ע"ז לעצמו עובר משום שני לאוין רוצה לומר שהוא עובר על עשותה בידו ואפילו עשאה לזולתו כאשר התבאר בזאת המצוה השלישית, ועובר גם כן משום שקנה ע"ז ושהה אצלו ואפילו עשאה לו זולתו כמו שקדם במצוה השנית ולכן ילקה שתי מלקיות. וכבר התבאר דין מצוה זו עם מה שלפניה במסכת ע"ז. (קדושים תהיו, מדע הלכות ע"ז שם):

מצוה ד שהזהירנו מעשות צורות בעלי חיים מהעצים והאבנים והמתכות וזולתם ואע"פ שלא יעשו להעבד, וזה הרחקה מעשות הצורות כלל כדי שלא יחשוב בהם מה שיחשבו הסכלים עע"ז שיחשבו כי לצורות כחות. והוא אמרו יתעלה לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב. ולשון מכילתא בענין לאו זה על צד הבאור אלהי כסף לא תעשו שלא תאמר הריני עושה לנוי כדרך שאחרים עושין במדינות תלמוד לומר לא תעשו לכם. והעובר על לאו זה חייב מלקות. וכבר התבאר משפטי מצוה זו ואי זה מן הצורות אפשר לציירם ואי זה מהם לא יצוירו ואיך יהיה תאר הציור בפ"ג מע"ז. והתבאר (בסנהדרין דף ז'): שלא זו גם כן רוצה לומר אמרו לא תעשון כולל ענינים מכוונת מצוה זו. אבל פשטיה דקרא מדבר במה שזכרנו כמו שהתבאר במכילתא. (וישמע יתרו, מדע הלכות ע"ז וחקות העכו"ם פ"ג):

מצוה ה שהזהירנו מדרוש לע"ז ויקרא האנשים לעבדה ויזרזם על זה ואף על פי שזה הדורש לא יעשה פעולה מהפעולות זולת הדרישה אליה, וזה נקרא אם היה דורש אליה אל העם מדיח, והוא אמרו יתעלה יצאו אנשים בני בליעל. ואם דרש אחד מן האנשים נקרא מסית, והוא אמרו יתעלה כי יסיתך אחיך בן אמך. ודברינו במצוה זו אמנם הוא במדיח, ואזהרה שבאה בזה הוא אמרו יתברך ולא ישמע על פיך אזהרה למסית, מסית בהדיא כתיב ביה וכל ישראל ישמעו וייראו ולא יוסיפו לעשות אלא אזהרה למדיח. וכן אמרו במכילתא לא ישמע על פיך אזהרה למדיח, והעובר על לאו זה חייב סקילה. ולשון (סנהדרין דף ס"ז) מדיחי עיר הנדחת בסקילה. וכבר התבאר דיני מצוה זו בעשירי מסנהדרין. (ראה אנכי, שם):

מצוה קפו היא שצוה להרוג אנשי עיר הנדחת כלה ולשרוף את העיר עם כל מה שבה וזהו דין עיר הנדחת. והוא

אמרו יתעלה ושרפת באש את העיר ואת כל שללה כליל. וכבר
התבאר משפטי מצוה זו בסנהדרין. (ראה, שם פ"ד) :

מצוה כג שהזהירנו שלא לבנות עיר הנדחת. והוא אמרו יתעלה
תל עולם לא תבנה עוד. וכל מי שיבנה בה דבר חייב
מלקות ר"ל כשיושיב אותה מדינה כאשר היתה. וכבר התבאר דיני
מצוה זו בעשירי מסנהדרין. (ראה אנכי, שם פ"ד) :

מצוה כד שהזהירנו שלא ליהנות ולהחזיק כלל בדבר ממון של
עיר הנדחת. והוא אמרו יתעלה ולא ידבק בידך
מאומה מן החרם, ומי שלקח ממנו מאומה חייב מלקות. וכבר
התבאר משפטי מצוה זו בעשירי מסנהדרין. (שם, שם) :